

NY SVENSK FISKERITIDSKRIFT

ORGAN FÖR SVENSKA FISKAREFÖRBUNDET

UTGIVARE: FISKERIINTENDENTEN DR. N. ROSÉN, GÖTEBORG.

Nr 2

15 JANUARI

1931

Vid återgivande av artiklar i denna tidskrift skall källan angivas.

En ny vinsch.

Maskinfabriken Brama-Werk i Brandenburg har i marknaden utsänt en ny vinsch, huvudsakligen avsedd för att hala in notar vid fiske på floder och i sjöar. Vinschen är avsedd att ersätta de hittills brukliga vinscharna med horisontal rulle. Rullen på den nya vinschen är vertikalt ställd, varigenom vinschen ej tager så stor plats och passagen ej blir spärrad. Vinschen vilar på en solid fot.

Trumman löper på rullager, varigenom gången blir mycket lätt, vilket är av särskild vikt, då linan skall löpa ut. Trumman är gjord av stål och kan upptaga 500 meter 4 mm. lina. Trumman drives med en kugghjulsanordning och kan spärras i vilket läge som helst. Handtagen äro ställbara. Vinschen kan med lätthet skötas av 2 man. Inhalandet går lätt. Smörjningen sker genom två lätt tillgängliga smörjkoppar.

N. R.

Några iakttagelser över skarpsillen vid västkusten.

Skarpsillen och dess uppträdande i de bohuslänska fjordarna och kustfarvattnen har hittills ej varit föremål för mer ingående biologiska undersökningar. Av flera anledningar ha dock dylika under sommaren 1930 påbörjats, och jag vill i det följande meddela något om de gjorda iakttagelserna över skarpsillens tillväxtförhållanden, årsklassernas fördelning inom och utom fjordarna m. m. men vill samtidigt förutskicka, att man efter en så pass kort undersökningsperiod givetvis endast kan komma till rent preliminära resultat.

Redan i slutet av juli och under augusti 1930 observerades i skärgården en

hel del skarpsillstim, vilka vid närmare undersökning visade sig bestå av små individ, tillhörande årets yngeluppsättning. I vad mån denna invasion av små skarpsill kan tyda på en kraftigare årgång är däremot svårt att med säkerhet avgöra. Dock erhöi man i de inre delarna av Gullmarsfjorden i augusti samt under hela hösten rätt betydande mängder av denna unga skarpsill. I Brofjorden var den emellertid under samma tid mycket fåtalig.

Antal individ

70 -

60 -

50 -

40 -

30 -

20 -

10 -

3,5 4 4,5 5 5,5 6 6,5 7 7,5 8 8,5 cm.

Fig. 1. Längd av skarpsill, tillhörande årgång 1930 från
Färlefjorden ———
Brofjorden - - - - -
Åbyfjorden - · - · -
i augusti 1930

Storleken på denna skarpsill växlande avsevärt i de olika fjordarna. För att ta några exempel från de tre fjordarna, Brofjorden, Färlefjorden och Åbyfjorden, så var i augusti (fig. 1) skarpsillen i Färlefjorden av en längd från 3,5 till 8 cm., men fördelad huvudsakligen i två grupper på omkring 5—6 samt 7 cm. I de övriga fjordarna hade sillen en genomsnittslängd på resp. 7 och 5 cm. Så sent som i mitten av november hade ännu i Färlefjorden huvudparten av årsynglet en medellängd på 5—6 cm., varjämte förekom en stor grupp på 7,5—8 cms. genomsnittstorlek. Denna växlande storlek på årsynglet sammanhänger utan tvivel med skarpsillens utsträckta lektid, som i våra trakter infaller från april till juli. Av här anförda uppgifter liksom av figur 1 får man en god föreställning om tillväxten den första sommaren. Fig. 2 visar, att man i september kunde

finna individ upp till 9,5 cm. länga. Tillväxten i Brofjorden från augusti till september var i medeltal omkring en cm. Under senhösten syntes dock skarpsillarna tillväxa relativt obetydligt.

Vid undersökningen på den äldre skarpsill (1—2-åringar), som under sommaren och höstens tidigare del påträffades i fjordarna konstaterades främst, att den uppträdde i mycket begränsad mängd, vilket f. ö. det obetydliga utbytet av fisket under samma tid yttermera bestyrkte. Visserligen fiskades av några vadlag från norra Bohuslän under juni och juli i Bro—Färle- samt Byfjorden sammanlagt något över 700 hl. skarpsill, varav omkring hälften i Färlefjorden, men denna fångstmängd torde knappast tyda på en rikligare tillgång, särskilt om man

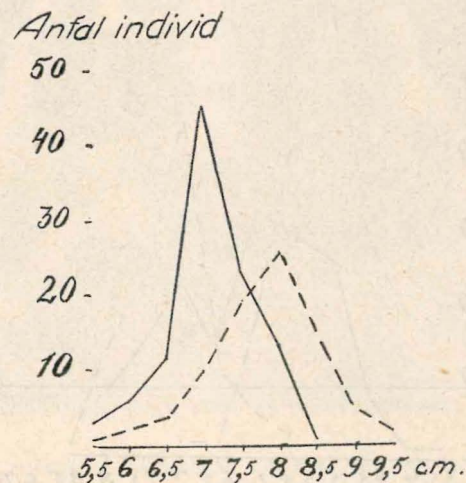

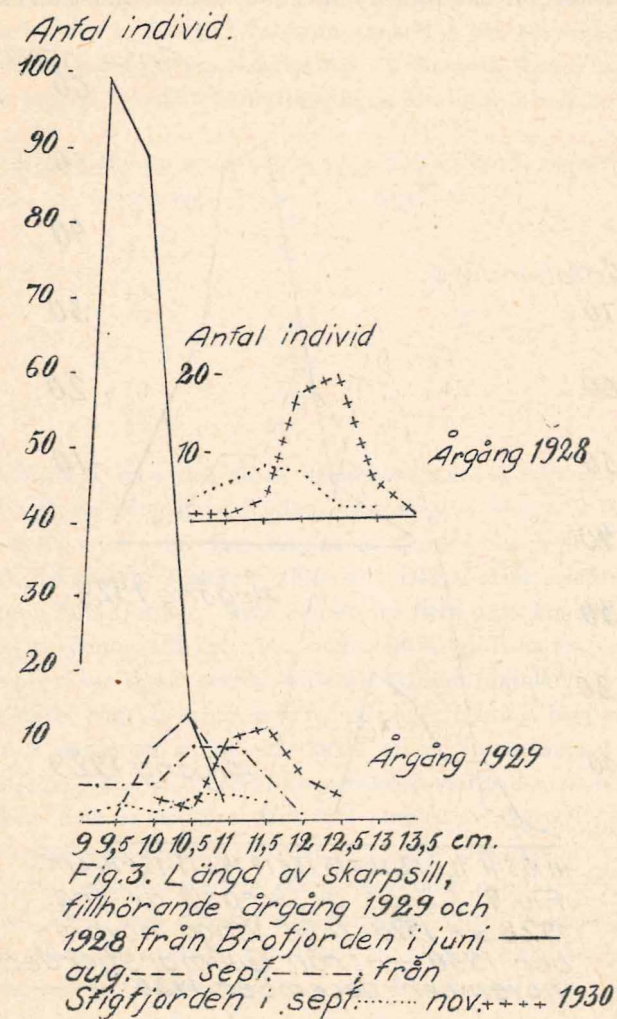
Fig. 2. Längd av skarpsill (årg. 1930) från Brofjorden aug.— och sept.— 1930.

därmed sammanställer det helt misslyckade fjordfisket under september och oktober. Den skarpsill, som uppfiskades av de ovannämnda vadlagen, bestod så gott som uteslutande av 1-åringar (jämför fig. 3, Brofjorden juni), men vid undersökningarna i Gullmars- och Stigfjordarna under hösten påträffades även 2-åringar, fast i mindre partier. I Stigfjorden, dit ännu i november ingen invandring av skarpsill utifrån ägt rum, voro dessa 2-åringar t.o. m. något talrikare än 1-åringarna. (Tabell 1). Förhållandena i Gullmarsfjorden voro under

Tab. 1. Förekomst av olika årgångar skarpsill (uttryckt i %) i Stigfjorden hösten 1930.

Datum	Årg. 1930	Årg. 1929	Årg. 1928	Årg. 1927
25/9	53.6	18.1	27.3	1.00
18/11	74.9	13.4	10.9	0.8
10/11	4.2	40.4	51.1	4.2

höstens tidigare del likartade, men förändrades senare genom invandring av skarpsill utifrån. Beträffande storleken på de 1—2-åringar, som under sommaren och höstens tidigare del erhöles i fjordarna, framgår detta av fig. 3. Även 1-åringarnas tillväxt var ganska snabb under sommar- och höstmånaderna. Var-

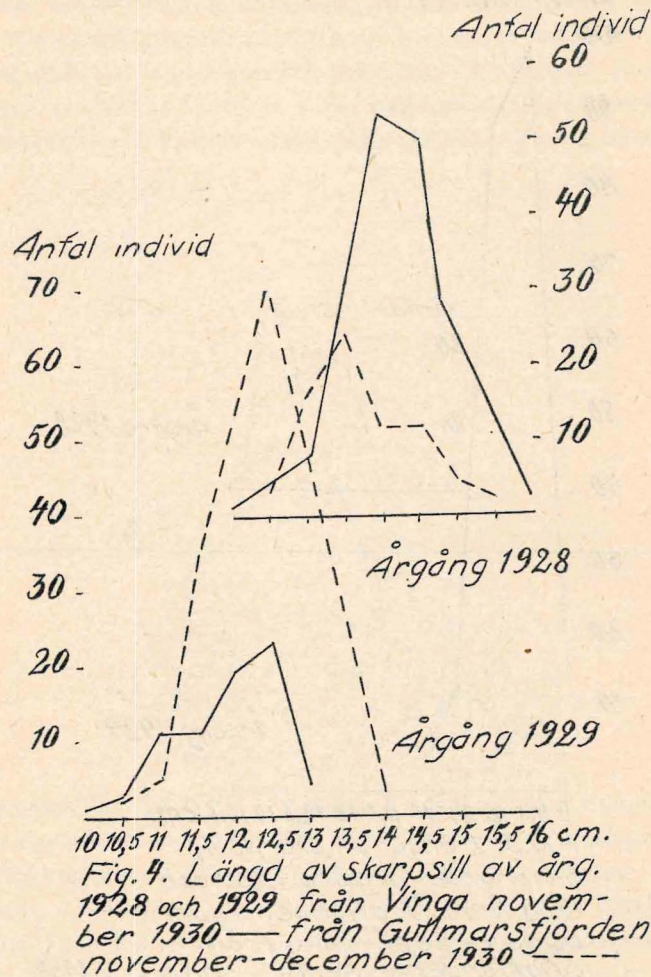

ken hos 1- eller 2-åringarna finner man inom årsklasserna så starka växlingar i fråga om storleken som hos årsynglet. Tydligt har differensen mellan de olika tillväxtgrupperna hos årsynglet efter ännu en tillväxtperiod så småningom utjämnats.

Som ovan redan nämnts karakteriserades skarpsillfisket under sommaren och höstens tidigare skede av en mycket obetydlig tillgång på skarpsill inne i

fjordarna. Undersökningarna visade också, att den sill, som erhöles där, till jämförelse med den, som fiskades ute till sjöss eller i yttre skärgården, var av en typ, vilken ej helt överensstämde med skarpsillen utomskärs.

När fisket i september tog sin början, erhöles med undantag för mindre partier inne från Hakefjord skarpsillen i huvudsak utanför Marstrand samt i trakten

av Mollösund och Käringsön. Några mera betydande fångster gjordes emellertid ej. Den skarpsill, som fångades, var avsevärt större och fetare än den, som fiskats inne i fjordarna. Vad som tydligt framgick var dessutom, att 2-åringarna så betydligt överträffade 1-åringarna i antal. När fisket i slutet av oktober fick fart och först koncentrerades till Herthas Flak för att sedermera under november och december förflyttas till trakten av Vinga, framträdde detta förhållande ännu starkare. 2-åringarna (årgång 1928) utgjorde omkring 62%, 1-åringarna (årgång

1929) omkring 25%, samt övriga äldre årsklasser omkring 13% av beståndet. Granskar man närmare längdkurvorna (fig. 4) för denna skarpsill och dessutom söker få fram genomsnittstorleken för respektive årsklasser, blir resultatet för 1-åringarnas del (november) 11.9 cm., för 2-åringarna 13.7 cm., för 3-åringarna 14.9 cm. samt för 4-åringarna 15.6 cm. Motsvarande tal för skarpsill från Stigfjorden i november äro 11.3 cm. (1-åringar) samt 12.3 cm. (2-åringar). Tabell 2 visar genomsnittsvikten i gr. pr. längdgrupp av skarpsill från Vinga samt från Stigfjorden och tydligt framgår därav den lägre kvalitén av sillen från fjorden.

Tabell 2. Medelvikt i gr. pr. längdgrupp av skarpsill från november 1930.

Längdgrupp cm.	Vinga ^{24/11} gr.	Stigfjorden ^{18/11} gr.
11	11	10
11.5	12	10.7
12	13.1	11.7
12.5	14.2	13.4
13	16.1	14.2
13.5	19	17

Ungefär samtidigt med det stora utomskärsfisket i början av november observerades för första gången på hösten ett insteg av skarpsill till Gullmarsfjorden. Den 7 november fiskades i de yttre delarna av fjorden skarpsill av samma typ som den, vilken fiskades utomskärs. (Fig. 4). Dagen efter återfanns den inne vid Bornö samt i Färlefjorden. Man kunde på flera sätt konstatera överensstämmelsen mellan denna sill och den, som samtidigt fiskades vid Vinga. I slutet av november var dock denna skarpsill tydligt uppblandad med sill av annan typ, sannolikt från de stim, som redan under höstens början förekommo i fjorden. Den 2 december följde emellertid en ny invandring till Gullmarsfjorden och den 4:de i samma månad observerades skarpsill av samma typ inne i Trellebergskilen. Det är dock relativt små partier av skarpsill, som fiskats i Gullmarsfjorden under de omtalade instegen och torde knappast överstiga 250 hl. En undersökning av ett antal prov på sillen i november och december från ovan nämnda fjord gav bl. a. som resultat en genomsnittslängd pr. årgång, som överensstämde med skarpsillen från Vinga (Fig. 4). Men i förhållande mellan årgångarnas styrka har en omkastning ägt rum. I Gullmarsfjorden var nämligen huvudparten 1-åringar, omkring 73%; 2-åringar utgjorde endast c:a 23% av beståndet där. De senare torde alltså ej i samma utsträckning deltaga i invandringarna till fjordarna. Detta bör läggas på minnet, om man vill söka en förklaring till den obetydliga invandringen av skarpsill till fjordarna hösten 1930. Årgång 1929 var som jag redan framhållit mycket svag, varför den i år endast i ringa mån kunnat bidra till insteget i fjordarna och då 2-åringarna till största delen höllo sig borta blev resultatet dåligt. 1929 hade vi däremot en mycket kraftig upplaga av 1-åringar (årgång 1928) och som följd därav fick man ett

starkt insteg och ett gott fiske. Nu vill jag emellertid erinra om, att även andra orsaker kunnat bidra till årets svaga invandring av skarpsill till fjordarna, såsom t. ex. planktonutbredningen och de hydrografiska förhållandena.

Jag har i det föregående sökt framhålla, att man i fjordarna sannolikt har att räkna med tvenne olika typer av skarpsill. Den ena är av utomskärstyp med snabbare tillväxt som under hösten intränger till fjordarna. I huvudsak torde denna sill senare åter utvandra, varför dess uppträdande blir mera tillfälligt. Den andra typen består av skarpsill, som redan under vår och sommar inkommit som ägg, larver eller unga årsyngel. Lekande skarpsill torde även förekomma i ett fåtal bohuslänska fjordar. Den kvarstannar åtminstone över ett år inne i fjordarna, men blir under tiden sannolikt delvis uppblandad med individ från den andra typen. Dessa två typer motsvara ungefär, vad som hos våra fiskare går under benämningen resp. höstsill och sommarsill. Det torde ur praktisk synpunkt vara av stort intresse att närmare studera dem och omfattningen av invandringarna. Det är ingalunda givet, att förhållandena år 1930 ge en allsidig belysning av de olika problemen.

Arvid R. Molander.

Meddelanden och notiser.

Förhandlingar vid konferens i Stockholm angående avsättning av böckling. De i konferensen d. 14 och 15 nov. deltagande firmorna enades om ett samarbete, och blev en kommitté bestående av tre personer, två från inläggningsfirmorna och en från Reymerholmsbolaget, tillsatt för att utarbeta närmare riktlinjer för det planerade samarbetet. Tvenne förslag framkommo. Det ena gick ut på att bilda ett försäljningsbolag, det andra att bilda en försäljningsförening. Troligen kommer det senare förslaget att realiserar. I så fall torde frågan om ett försäljningsbolag senare, eller så snart man kunnat se verkningarna av den eventuella föreningens arbete, ånyo komma att drytas. Till att börja med kommer man inom föreningen endast att arbeta med att söka bereda ökad marknad för böckling och andra strömmingsprodukter inom landet. Så småningom skulle emellertid den tillämnade föreningens arbete även komma att omfatta export.

Speciellt för »Böckling i Kronolja» skall man gå in för gemensam förpackning, och blev ifråga om storleken av denna ett standardiseringsförslag antaget.

Kommittén fick även i uppdrag att utarbeta förslag till lämplig propaganda, och blev för konferensdeltagarna företett

såväl annons- som skyltförslag, vilka utarbetats av Annonbyrån Sten-Krantz, vars chef deltog i konferensen i egenskap av reklamexpert.

Samtliga deltagare gävo till känna, att en organisation som den av Reymerholmsbolaget föreslagna skulle vara till god nytta för Östersjöfisket, och förklarade man sig villig att medverka till frågans slutliga lösning.

En av deltagarna i konferensen hade företett de av Reymerholmsbolaget utarbetade handlingarna för Gävleborgs Läns Hushållningssällskap, Gävle, och hade som en följd härav från detta sällskap ingått ett brev, varav framgår, att hushållningssällskapen även hava inträde av saken.

Fiskeriinstruktör på Gotland. Till fiskeriinstruktör har Gotlands hushållningssällskap antagit herr Torsten Gustavsson. Hans adr. är Kyrkgränd 1, Visby.

Finskt Islandsfiske. Fiskerifirman Elfving i Hälsingfors har inköpt ett fartyg på mellan 3 000 och 4 000 ton d. w. avsett att användas såsom moderfartyg vid en finsk expedition för deltagande i sillfisket vid Island. Det uppgives vara det största fartyg, som hittills deltagit i Islandsfisket.

Tjuvfiske. Härom skriver *John Österholm* i Fiskeritidskrift för Finland följande, som dock hos oss huvudsakligen blir riktat till fiskerättsägarna vid sötvattnen.

Klagan över att lag och rätt sorglöst överträdas, när det gäller jakt och fiske, är sannerligen icke ny. Under alla tider hava tjuvskytтар strövat i skogarna och fiskvattnen olovligt beskattats med dragrodd och annat krokfiske. Även under bättre förhållanden än de nuvarande, vid tider, då respekten för lag och rätt stått högre än nu, har det icke varit möjligt att helt utrota dylika missförhållanden. Att tillståndet på detta område försämrats efter allt det, som vårt folk genomgått med avseende å uppluckringen av rättsbegreppen, är naturligt. Från skilda håll förmåles att både tjuvskyttet och det olovliga fisket florerar livligare än tillföre.

Det ligger icke i landsbefolkningens lynne att strängt hålla efter och beivra olaga jakt och fiske. Särskilt om det gäller att inskrida mot grannar och ortsbör, drager man sig för att ställa till bråk och rättegång och överser för grannsämjans skull i det längsta med dylika tilltag. I närheten av städer och fabriker hava förhållandena i detta avseende under årens lopp mångenstädes blivit hart när olidliga. Det skjutes och fiskas olovligen i stor omfattning och flockar av söndagsfarare, som göra sina härjningståg i skärgården, uppträda icke sällan övermodigt och hotfullt, när jordägaren dristar sig att tråda fram och göra påminnelser om att de objudna gästerna äro ute i olovliga ärenden. Oavsett att fiske och jakt på annans område i och för sig i deras egenskap av brott mot allmän lag och enskild rätt äro straffvärda, så bliva de skadegörande även på så sätt att ägarens bemödanden att upprätthålla jakt- och fiskevård tillintetgöras. Det verkar nedslående på naturskyddsintresset, då skärgårdsbör, som sommaren igenom skyddat fågelkullarna vid stränderna, en vacker dag få påhälsning av ett lag främlingar i motorbåt, som vilt skjutande på några ögonblick ödelägger allt fågelliv, som kommer inom skotthåll. Även tjuvfisket har blivit i hög grad besvärligt efter det svirvelredskapen kommit allmänt i bruk. Ofta är det ett oskyldigt mete, som utgör förevändningen, men i verkligheten är det gäddfiske med svirvel, som står i fråga. Särskilt klandervärdt är att sommargäster från städerna så illa löna den gästvänskap de röna av ortsbefolkningen, att de, utan att ens göra ett försök att därtill erhålla tillstånd, beskatta skärgårdsbornas vatten på fisk och fågel.

Om det skall bli möjligt att i någon mån råda bot på det allt allmännare tjuvfisket och den olovliga jakten, så finnes det

intet annat medel att tillgripa än att jordägarna strängare börja hålla på sin rätt. Härvid är det av betydelse att ett samfällt uppträdande kommer till stånd. Jord- och vattenägarna på samma trakt böra enas om att utan prut hålla på sin rätt och icke draga sig för att lagligen beivra de intrång, som göras i densamma. Det obehag och besvär, som därav följa, få icke avhålla jordägarna från att göra sin rätt gällande. Sker icke detta, så kommer det att med tiden bliva allt svårare att få bukt med tjuvfisket och den olovliga jakten, vilka på en del trakter redan hålla på att bliva en landsplåga.

Kontrollen över spillängeberedningen. Kontrollören över spillängeberedningen yttrar i sin nu till Göteborgs och Bohus läns Havs- och fiskeriförening avgivna årsredogörelse bl. a. följande: »Jag anser det vara ett stort bohuslänskt intresse, att beredarna ej importera alltför stora mängder av färsk långa utan att de i stället liksom tidigare skett bereda mera spillånga av sjösaltad råvara. Härigenom skulle beredningen av saltlånga och kabejlo — en beredning som oftast inte är lönande — bliva mindre, utbytet för beredarna större, liksom det även vore fördelaktigt för vår handelsbalans. Detta har jag framhållit för beredarna, men det dröjer måhända, innan de bliva övertygade, liksom det fick arbetas mycket, innan en sammanslutning av beredarna kom till stånd. Det är glädjande, att allt det arbete som nedlagts för att få till stånd en sammanslutning beredarna emellan verkligen lett till resultat. Det synes mig ha blivit bättre reda i spillängeaffärerna, priserna ha blivit mera enhetliga och beredarna ha i år haft skäligen vinst av sitt ganska krävande arbete. Vädret har under sommaren varit ganska gynnsamt för fiskberedningen, varför spillången i år blivit i allmänhet både god och vacker. Att beredningen av spillången under den tid kontrollen utövats i avsevärd grad förbättrats är glädjande att konstatera, även om att den kontrollerade varan varit så eftersökt, att den för länge sedan kunnat slutsäljas till skäligen priser.»

Förbudstid för sillfiske i Clyde? För närvarande fiskas i Clyde massor av småsill, som ej är säljbar eller avyttras till förlustbringande priser. En representant för Tarbert-on-Kintyre har därför nu föreslagit att förbud borde införas mot sillfiske under tiden 1 januari till 1 november 1931 innanför en linje från Mull of Kintyre till Heads of Ayr.

700,000 i fiskerilån till Bohuslän. Fiskerilån åt bohusfiskare till ett belopp av 700,000 kr. har beviljats av landstingets finansavdelning. Ansökningar hade inkom-

mit om lån till ett sammanlagt belopp av 1,114,900 kr. Till fiskare i Öckerö distrikt beviljades 342,450 kr., i Tjörns distrikt 145,300 och i Stysrö distrikt 91,550 kr.

Ålfångsten vid Trollhättan (nedvandrande ål) under hösten 1930 uppgick till 8 781 kg.

Konflikten mellan fiskare och fiskhandlare i Varberg bilagd. Vid sammanträde i Trä-

lövs fiskläge den 10 jan. inför fiskeriintendent Rosén bilades den sedan över en månad rådande konflikten. På försök skulle t. o. m. den 28 febr. koljan sorteras i 2 grupper med 36 cm. längd som gräns. Fiskhandlarna skola uppköpa fisk i Träslövs fiskläge mellan kl. 1/2 3 och 1/2 6 em. Fisken väges i Varberg under kontroll av fiskare.

Litteratur.

v. Deurs, Aage J. C. Jensen, A. Larsen, Haandbog i Havbrug, I. Havbrugets Ökonomi. — Nyt Nordisk Forlag, A. Busck. Köbenhavn 1930. Pris kart. 12 kr.

Handboken har tillkommit för att under pågående arbete på att utvidga det danska havsfisket giva intresserade en översikt över fiskerinäringens olika områden. Handbokens 1:sta del, som nu föreligger, behandlar havsfiskets ekonomi. Genom mycket översiktligt uppställda statistiska tabeller lämnas en redogörelse för de viktigare havsfiske idkande ländernas fångst samt in- och utförsel av fisk. Statistiken omfattar åren 1912—13 samt 1922—26. Man kan anmärka, att då den internationella havsfiskestatistiken för närvarande går fram t. o. m. år 1928 borde redogörelsen förts fram lika långt. Denna del av arbetet kan emellertid på det bästa rekommenderas alla, som behöva en lättillgänglig och klar översikt över dessa siffror. Det är i detta hänseende en mycket värdefull och välkommen handbok. Sedan följer en avdel-

ning, som innehåller översikter över fiskets driftsekonomi, bl. a. utdrag ur räkenskaperna för trenne isländska ångrälare och tvenne trålderier, för danskt kutterfiske, samt några fiskindustriella anläggningar. Det beror mycket på huru dessa exempel äro valda, om de kunna tjäna till verklig ledning för bedömande av fiskets ekonomi. Man kan fråga sig, om framställningen bygger på tillräckligt stort material. Det ser knappast så ut. Men de återgivna siffrorna böra alltid intressera dem, som arbeta på motsvarande område. En sista avdelning är ägnad åt fiskerinäringens politiken, åtgärder till näringens stödande samt tullar. Anmärkas må, att för Sverige har ej gällande tull å ostron upptagits. — De följande två delarna av handboken skola få titeln »2. Kendskabet til Havet. Fiskeri. 3. Havsbrugsindustrierne».

Göteborgs och Bohus läns Havsfiskeförenings Årsbok 1930. Pris 2 kr., gratis till föreningens medlemmar. N. R.

Fria uttalanden.

Fiskeristyrelse för Vänern.

I nr 1 av denna tidskrift förekom en uppsats av C. O. Larsson, Sjötorp, vari gjordes uttalande om önskvärdheten av en särskild fiskeristyrelse för Vänern. Det var verkligen intressant att få se något, som berör insjöfisket, ty detta, särskilt i Vänern och Vättern, sysslar man just inte så mycket med. Var och en, som är intresserad av fiske och fiskevård och de som ha sin bärgning av detsamma, borde hälsa ett sådant förslag, som Larssons välkommet och önska, att det i en ej allt för långt avlägsen framtid måtte bli en verklighet.

Om de högre myndigheterna upptaga detta förslag till behandling, så vore det önskvärt om man samtidigt även slog ett slag för *Vättern*.

Som det nu är försvåras i högsta grad alla försök att åstadkomma bättre fiskevårdsförhållanden i denna sjö, emedan fyra län skola var för sig taga varje framställd fråga under behandling, och det brukar gå flera

år innan man kommer till något definitivt beslut. Som en illustration till belysande av ovanstående kan anföras följande:

Ett förslag framställdes 1917 om ändring av den paragraf i fiskestadgan för Vättern som gäller om fångst av röding under lektiden. Förbudet gällde ursprungligen från den 15 okt. till 15 nov. men nu ville man ha tiden ändrad till 21 okt.—11 nov. Innan de fyra länen omkring Vättern kom till någon enighet, hade sju år gått.

Många anse emellertid, att ändringen var misslyckad, ty i norra delen av sjön, där i allmänhet leken börjar tidigare, fiskar man gladeligen under en stor del av den tid som borde varit räknad till förbudet.

Vore det en särskild styrelse, bestående av personer med praktisk erfarenhet om fiske och fiskevård, så skulle mycket härigenom vinnas. Nu är det ett virrvarr och man låter det gå lite hur som helst.

Fiskare.